

ปาฐกถาพิเศษ

“สนองพระราชปณิธาน”

โดย พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ
เนื่องในพิธีมอบรางวัลประกวดบทความ “เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน”

ณ โรงแรมอิมพีเรียล ครีนส์ปาร์ค

วันพุธ ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓

หัวข้อเรื่อง “สนองพระราชปณิธาน” ที่จะพูดในวันนี้ อาจจะเข้าใจยากสักหน่อย จึงใคร่ขอชี้แจงเสียก่อน คำว่า “ปณิธาน” หรือ “ประณิธาน” แปลว่า “การตั้งความปรารถนา” ฉะนั้นการพูดเรื่อง “สนองพระราชปณิธาน” ก็ย่อมหมายถึงว่า พูดถึงเรื่องราวพวกเราพึงประพฤติปฏิบัติอย่างไร กิจการต่าง ๆ จึงจะสำเร็จลุล่วงไปตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งความปรารถนาไว้

ขอเริ่มต้นดังนี้

เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะปกครอง แผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระบรมราชโองการ แปลว่า คำศักดิ์สิทธิ์อาจเปรียบเทียบได้กับการทรงกำหนดวัตถุประสงค์และทรงใช้ “ทศพิธราชธรรม” เป็นเสมือนหนึ่งเครื่องมือในการกำกั้นนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์นั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงยึดมั่นถ้อยมั่นในทศพิธราชธรรมอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ยังประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ตามที่ทรงตั้งพระราชปณิธานไว้ทุกประการ

นอกเหนือจากพระปฐมบรมราชโองการแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังทรงตั้งพระราชปณิธานไว้มากมาย เพื่อยังประโยชน์และความสุขของประชาราษฎร์ พระราชปณิธานเหล่านั้นทรงแสดงออกมาในรูปของพระบรมราโชวาทบ้าง พระราชดำรัสบ้าง และพระราชดำริบ้าง แตกต่างกันไปตามวาระและโอกาส

พวกเราทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั้งประเทศ ต่างก็รับทราบ ชื่นชม ปลาบปลื้ม ยินดีในพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริเหล่านั้น ต่างก็รับใส่เกล้าฯ ไปด้วยความเต็มใจกันทั่วหน้า เวลาพบหน้าพบตากันก็เล่าสู่กันฟัง เวลาจะไปพูดที่ไหนก็เชิญพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริไปอ้างอิง นับว่าเป็นการกระทำที่ดีมาก เป็นการเทิดพระเกียรติ และแผ่พระบารมีให้ไพศาล

ท่านผู้มีเกียรติครับ ผมขอเชิญชวนพวกเราช่วยกันสำรวจว่า พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเหล่านั้น นอกจากนำไปอ้างอิงแล้ว มีคน องค์กร รัฐ (โดยเฉพาะรัฐบาล) และเอกชน ได้นำไปประพฤติปฏิบัติตามสักเท่าใด ได้ผลมากน้อยเพียงใด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราโชวาท ไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ ความตอนหนึ่งว่า “ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดี และคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้ทุกคนให้เป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวาย”

ดูเหมือน เราไม่ค่อยได้ทำทั้งสองอย่าง คือ ไม่ได้ส่งเสริมคนดี และไม่ได้ควบคุมคนไม่ดี บ้านเมืองเราจึงไปได้แต่เพียงแค่นี้ ดีขึ้นหรือแย่ลง พวกเรารู้อยู่แก่ใจ

อีกพระบรมราโชวาทหนึ่ง ความตอนหนึ่งว่า “การที่จะให้งานประสานกัน เพื่อช่วยให้งานของทุกฝ่ายดำเนินก้าวหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็วขึ้น ทุกฝ่ายจะต้องไม่แบ่งแยก ไม่แย่ง

ประโยชน์ ไม่แย่งความชอบกัน แต่ละฝ่าย แต่ละคนต้องทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ มุ่งหวังผลสำเร็จ
ในการงานเป็นใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งอื่น”

ช่วยกันตรึงตรองให้ดีเถิดครั้นว่า ตอนนี้นักเรากำลังแบ่งแยก กำลังแย่งประโยชน์ และกำลังแย่ง
ความชอบกันอยู่หรือเปล่า

เอากันแค่สองพระบรมราชาโหวท ก็พอจะกล่าวได้ว่า พวกเรารู้ จำได้ และรับใส่เกล้าฯ ท่วมกัน
แต่สิ่งที่พวกเราไม่ค่อยจะได้คิดจะทำกันคือ แล้วจะสนองพระราชปณิธานอย่างไร กิจการสำคัญของชาติ
บ้านเมืองจึงจะเป็นไปตามที่ทรงตั้งพระราชปรารภไว้ จึงใคร่ขอเรียนเตือนพวกเราทั้งหลายว่า เราไม่มี
หน้าที่เฉพาะ จดจำ หรือ เชิญไปอ้างอิง แต่เราต้องคิดต้องพิจารณา ต้องหามาตรการ เพื่อนำพระบรมราชาโหวท
พระราชดำรัส ไปกำหนดแนวทาง เพื่อนำไปใช้ประพฤติ ปฏิบัติ ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างจริงจัง
จึงจะได้ชื่อว่า เราได้สนอง พยายามสนอง จะสนอง พระบรมราชาโหวท พระราชดำรัส พระราชดำริ ให้เกิดผล
ครบถ้วน สมบูรณ์ ยั่งยืน ยิ่งประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองของเราต่อประชาชนของเราได้อย่างแท้จริง

ต่อไปนี้ ก็มาถึงตอนสำคัญยิ่ง กล่าวคือ แล้วเราจะมีหลักเกณฑ์ มีมาตรการอย่างไร จึงสนอง
พระราชปณิธานได้สำเร็จ คำตอบกว้าง ๆ แต่ครอบคลุมทุกอย่าง คือ เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน
หากพวกเรายอมรับคำตอบนี้ ก็หมายความว่า เราเป็นคนดีของแผ่นดิน คนดีของแผ่นดินย่อมจะทำแต่ในสิ่งที่
เป็นประโยชน์ต่อแผ่นดิน คนดีของแผ่นดินย่อมจะซาบซึ้งในพระบรมราชาโหวท พระราชดำรัส และพระราชดำริ
ศรัทธา เทิดทูน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ฉะนั้น จะไม่มีสิ่งใดเป็นที่สงสัยเลย คนดีของแผ่นดิน
จะสนองพระราชปณิธานด้วยความสมัครใจ เต็มใจ พร้อมเพรียงกันยั่งยืนตลอดไป

(ท่านผู้มีเกียรติผู้ใดสนใจ บทความเรื่อง “เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน” โปรดติดต่อกับ
มูลนิธิรัฐบุรุษ ท่านจะได้รับความสะดวก และการบริการที่ประทับใจเสมอ)

หวังว่า พวกเรายังจำได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแปลหนังสือเรื่อง “A MAN CALLED
INTREPID นายอินผู้ปิดทองหลังพระ” “ติโต” และพระราชนิพนธ์ “พระมหาชนก” ผมได้รับคำบอกเล่าว่า
ทรงแปลหนังสือทั้ง ๒ เรื่อง เพราะทรงเห็นว่า นายอินและติโต เป็นผู้รักชาติที่นำทางและนำชมเขมรมาก
สมควรยกเป็นแบบอย่างให้ได้ทราบกันอย่างกว้างขวาง ส่วนพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนกนั้น เป็นที่เข้าใจกัน
โดยทั่วไปทั้งประเทศแล้วว่า ทรงสั่งสอนให้ทุกคนรู้ถ่องแท้ เรื่องความเพียร ความอดสาหัส วิริยะ

ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติขึ้น ทรงมีพระบรมราชาโหวท พระราชดำรัส
และพระราชดำริ หลายพันครั้ง หากเราจะมาลองพยายามแยกแยะดูอย่างละเอียด น่าจะพอสรุปได้ว่า
ทรงตั้งพระราชปณิธานให้คนไทยทั้งมวลได้สนใจในเรื่องสำคัญต่อไปนี้

๑. ทรงสอนให้มี **สติ** และทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยปัญญา พวกเราคงจะยังไม่ลืมว่า ครั้งหนึ่งพวกเราขอบพุดถึง
การพัฒนาประเทศให้เป็น **NIC (New Industrial Country)** ทรงเตือนว่าประเทศเรามีพื้นฐานเป็นประเทศ
เกษตรกรรม การนำประเทศไปสู่ **NIC** จำต้องค่อย ๆ ทำ และทิ้งการเกษตรไม่ได้ ถ้าเราไปเร็วเกษตรกร
จะตามไม่ทัน หรือละทิ้งการเกษตรไปเสียจะไม่เป็นผลดีแก่ส่วนรวม ประเทศของเราจึงยากจนจึงให้ทุกคน
เรียนรู้ถึงเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ทรงสอนให้เป็น **นักปฏิบัติ** หมายความว่าแม้จะมีความรู้สูงหรือต่ำก็ตาม การพูดอย่างเดียว
การเป็นนักทฤษฎีอย่างเดียว การเป็นนักวิชาการอย่างเดียว จะทำงานการใด จะยากถ้าปฏิบัติไม่ได้
หรือปฏิบัติไม่เป็น

๓. ทรงสอนให้รู้จัก **ความพอดี** ทั้งร่างกาย และจิตใจ ให้รู้จักเดินสายกลาง ตามคำสั่งสอน
ของพระพุทธเจ้า ไม่กีดกันความรู้และวัฒนธรรมตะวันตก แต่ไม่ใช้รับมาทั้งหมด จำต้องนำมาประยุกต์ใช้
ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศของเรา ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อประเทืองปัญญา แต่ไม่นำมาใช้

โดยไม่ได้ใคร่ครวญถึงความพอดี พอควร เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คือตัวอย่างอันดีของความพอดี นอกจากนั้น ยังทรงสอนให้รู้จักความพอดีในการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ และ ป่า เป็นต้น

๔. ทรงสอนให้รู้จัก **อดทน อดกลั้น และอดออม** ที่จะไม่ประพฤติดลวงความสัจสุจริต อันเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่การงาน นำไปสู่ความเพียร เหมือนพระมหาชนก

๕. ทรงสอนให้รู้จัก **ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์** ซื่อตรง ซื่อสัตย์ ต่อตนเอง ต่อการปฏิบัติหน้าที่ และต่อประเทศชาติ

๖. ทรงสอนให้รู้จัก **ความเป็นไทย** เรียนรู้ ดำรง อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภาษาไทย เพื่อคนไทย จะได้หวงแหนความเป็นไทย

ผู้มีเกียรติ ครับ ผมมั่นใจว่า ถ้าคนไทยทั้งหมดไม่ว่า มั่งมี หรือ ยากจน ไม่ว่าจะยึดมั่นในศาสนาใด รับพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ทั้งหมดทั้งสิ้นของพระองค์ท่านใส่เกล้าฯ ไปปฏิบัติ อย่างจริงจัง จริงใจ โดยเชื่อมั่นในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงคิด เพื่อพระราชทานให้แก่พวกเราเชื่อมั่น ในกิจการต่าง ๆ ที่ทรงประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่าง ไม่ต้องทั้งหมด แม้เพียงครั้งเดียว ชาติบ้านเมืองของเรา ก็จะสงบสุขร่มเย็น คนไทยจะค่อย ๆ หายจน คนไทยจะไม่ทะเลาะกันเอง คนไทยจะไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง คนไทยจะร่วมมือกันพัฒนาชาติบ้านเมืองด้วยความรักสามัคคี คนไทยจะทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และมีความสุขโดยทั่วหน้ากัน

แต่ไม่มีใครบอกได้ว่า มีคนไทยประพฤติปฏิบัติตามจำนวนสักเท่าใด พวกเราเคยสังเกตกันบ้างไหมครับว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาท ทรงมีพระราชดำรัส พวกเราต่างก็ปลื้มปิติ ยินดีและพูดถึงกันแข็งแ้ง แต่ก็ประเดี๋ยวเดียวเท่านั้น แล้วก็ค่อย ๆ จางหายไป ตอนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตอนนั้นใคร ๆ ก็พูดถึงเศรษฐกิจพอเพียง ผู้มีหน้าที่ก็นำไปสั่งสอน ชี้แจงชาวบ้าน ดูเหมือน ตอนนี จะพูดถึงน้อยลง ชี้แจงน้อยลง สั่งสอนน้อยลง จึงน่าจะตีความได้ว่า พวกเราทำแต่เพียงว่า ได้ทำตามแล้วโดยไม่นึกถึงคุณประโยชน์มหาศาลที่จะพึงได้รับ แล้วก็รามือกันไป นำเสียใจจริง ๆ

เพราะฉะนั้น จึงใคร่ขอเชิญชวนคนไทยทั้งหมด โปรด ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดี ต่อแผ่นดิน พึงตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ด้วยการน้อมนำเอาพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปประพฤติปฏิบัติตามให้ครบถ้วน สมบูรณ์ และตลอดไป จะได้ชื่อว่า เราได้สนองพระราชปณิธานของพระผู้ทรงมีพระคุณล้นเหลือเพื่อแผ่นดิน จะได้ชื่อว่า เราเป็นคนไทยที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่สุดที่จะรักษาผืนแผ่นดินไทยไว้ให้ลูกหลานเราจริง ๆ

ขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสำเร็จโดยทั่วกัน

ขอจบแต่เพียงแค่นี้

ขอบคุณ
